Зрибнєва І.П.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Zrybnieva Iryna

Ph.D in Economics,
Associate Professor at the Department of Marketing,
Innovations and Regional Development
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

РОЗРОБКА АЛГОРИТМУ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ОСНОВІ ОТРИМАНИХ ОЦІНОЧНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Зрибнєва І.П. Розробка алгоритму підвищення конкурентоспроможності суб'єктів інноваційного підприємництва на основі отриманих оціночних результатів. Питанням підвищення конкурентоспроможності суб'єктів інноваційного підприємництва присвячені численні дослідження у сфері розробки заходів національної і міжнародної політики в сфері забезпечення динамічно стійкого і збалансованого розвитку національних економічних систем і глобальної економіки в цілому. У ринкових умовах висока конкурентоспроможність суб'єктів інноваційного підприємництва є запорукою отримання високого і стабільного прибутку. У даній статті автором досліджено та запропоновано систему факторів, що визначають конкурентоспроможність суб'єктів інноваційного підприємництва. З урахуванням вивчених теоретичних, методологічних і практичних джерел щодо заявленої теми вплив умов і факторів, що впливають на формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприємництва, автором пропонується розглядати у контексті розвитку внутрішнього та зовнішнього середовища. Також, автор звертає увагу на необхідність розуміння того, що наявність конкурентного потенціалу у суб'єкта інноваційного підприємництва не означає, що він має безумовною конкурентоспроможністю, оскільки для перетворення конкурентного потенціалу в конкурентні переваги менеджмент повинен володіти ключовими компетенціями.

Ключові слова: конкурентоспроможність, фактор, умова, інноваційне підприємство, класифікація.

Зрибнєва И.П. Разработка алгоритма повышения конкурентоспособности субъектов инновационного предпринимательства на основе полученных оценочных результатов. Вопросам повышения конкурентоспособности субъектов инновационного предпринимательства посвящены многочисленные исследования в области разработки мер национальной и международной политики в сфере обеспечения динамично устойчивого и сбалансированного развития национальных экономических систем и глобальной экономики в целом. В рыночных условиях высокая конкурентоспособность субъектов инновационного предпринимательства является залогом получения высокого и стабильного дохода. В данной статье автором исследована и предложена система факторов, определяющих конкурентоспособность субъектов инновационного предпринимательства. С учетом изученных теоретических, методологических и практических источников по заявленной теме условия и факторы, влияющие на формирование конкурентного потенциала субъектов инновационного предпринимательства, автором предлагается рассматривать в контексте развития внутренней и внешней среды. Также, автор обращает внимание на необходимость понимания того, что наличие конкурентного потенциала у субъекта инновационного предпринимательства не означает, что он обладает безусловной конкурентоспособностью, поскольку для преобразования конкурентного потенциала в конкурентные преимущества менеджмент должен обладать ключевыми компетенциями.

Ключевые слова: конкурентоспособность, фактор, условие, инновационное предприятие, классификация.

Zrybnieva Iryna. Development of an algorithm for increasing the competitiveness of innovative entrepreneurs on the basis of the obtained evaluation results. Numerous studies in the field of development of national and international policy measures in the field of ensuring the dynamically sustainable and balanced development of national economic systems and the global economy as a whole are devoted to the issue of increasing the competitiveness of innovative entrepreneurs. In market conditions, the high competitiveness of innovative entrepreneurs is the key to high and stable profits. In this article the author investigates and proposes a system of factors that determine the competitiveness of innovative entrepreneurs. Taking into account the studied theoretical, methodological and practical sources on the stated topic of the presented dissertation research, the author proposes to consider the

influence of conditions and factors influencing the formation of competitive potential of innovative entrepreneurs in the internal and external context. Also, the author draws attention to the need of understanding that the presence of competitive potential in the subject of innovative entrepreneurship does not mean that it has unconditional competitiveness, management must have key competencies in order to turn competitive potential into competitive advantage. In this regard, it is necessary to develop and form a methodology for assessing the competitiveness of innovative entrepreneurs, which, inter alia, will show whether the management of the entity has the necessary key competencies. In connection with the above, we can say that the factors that affect the formation of competitive potential may contribute to, and may counteract the receipt of the necessary (necessary) economic and other effects (business rents) from the main and other activities of the sub object of innovative entrepreneurship. Speaking about classification of conditions and factors influencing the formation of the competitive potential of the subjects of innovative entrepreneurship, it should be noted that a single classification approach currently does not exist. Thus it is possible to allocate some basic approaches to classification in scientific domestic and foreign literature.

Key words: competitiveness, factor, condition, innovative enterprise, classification.

Постановка проблеми. Конкурентоспроможність суб'єктів інноваційного підприємництва є одним з головних вимірювачів успішної діяльності підприємства. На сучасному етапі розвитку відсутній єдиний підхід до структурування та систематизація умов і факторів, що впливають на формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприємництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Грунтовне дослідження різних аспектів підвищення конкурентоспроможності суб'єктів інноваційного підприємництва здійснили у своїх працях такі вчені як: В. Гесць, Н. Гражевська, Л.В. Гриневецька, А. Гриценко, С. Ілляшенко, Ю.Б. Иванов, М. Звержков, Т. Кваша, А.М. Кротков, Н.М. Куприна, А.Н. Печенкин, Т. Писаренко, П. Рачинська, В.А. Таран, Т.В. Шмулевич, О.Г. Янков та інші.

Мета статті. Дослідити умови і фактори, що впливають на формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприємництва, здійснити структурування та систематизацію даних умов і факторів.

Виклад основного матеріалу. У свою чергу, фактор з теоретико-філософської точки зору і є причина, рушійна сила змін, процесів і явищ, що відбуваються, які можуть бути локалізовані у внутрішній або зовнішній по відношенню до об'єкта, предмету або суб'єкту середовища. Тому створення середовища виражається через сукупність тих чи інших умов, а вплив цих умов на будь-які явища, процеси, події відбувається за допомогою тих чи інших факторів, що мають певну силу впливу і спрямованість цього впливу.

У зв'язку з викладеним вище можна говорити про те, що фактори, які впливають на формування конкурентного потенціалу, можуть сприяти, а можуть і протидіяти отриманню необхідних (необхідних) економічних і інших ефектів (підприємницьких рент) від ведення основної та інших видів діяльності суб'єктом інноваційного підприємництва.

Звертаючись до класифікації умов і факторів, що впливають на формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприємництва, необхідно відзначити, що єдиного класифікаційного підходу в даний час не існує. При цьому можна виділити кілька основних підходів до класифікації в науковій вітчизняної і зарубіжної літературі:

- середовищної підхід, який передбачає класифікацію умов і факторів впливу на формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприєм-

ництва з урахуванням їх локалізації у зовнішній чи внутрішній середовищі суб'єкта підприємництва (як варіант, в макро-, мікро- або мезосереді);

- функціональний підхід, який передбачає класифікацію умов і факторів формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприємництва в залежності від тієї чи іншої управлінської функції (організаційні, економічні та інші умови і чинники);

- власне факторний підхід, який передбачає, що ефективність діяльності і конкурентоспроможність суб'єкта інноваційного підприємництва залежить від наявності або відсутності факторів виробництва з урахуванням змін середовища;

- фізичний підхід, який передбачає класифікацію умов і факторів впливу формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприємництва з урахуванням ступеня, сили і спрямованості цього впливу.

На нашу думку, в контексті даного дослідження найбільш правильним буде використання в якості класифікаційної основи підходу, що визначає умови і фактори формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприємництва з урахуванням їх локалізації.

Нами представлено структурування та систематизація умов і факторів, що впливають на формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприємництва (рис. 1).

З урахуванням вивчених теоретичних, методологічних і практичних джерел щодо заявленої теми дослідження вплив умов і факторів, що впливають на формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприємництва, ми пропонуємо розглядати у контексті розвитку внутрішнього середовища і зовнішнього середовища.

В контексті розвитку зовнішнього середовища в першу чергу утворюють умови, ключові параметри яких можна описати таким чином:

- співвідношення можливостей і загроз;
- готовність ринку до сприйняття продукту;
- сила відбуваються трансформацій у зовнішньому середовищі.

Контекст розвитку внутрішнього середовища, що визначає формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприємництва, можна описати наступною сукупністю ключових параметрів:

- здатність суб'єкта не тільки до конкуренції, але до і розвитку;

Рис. 1. Структурування та систематизація умов і факторів, що впливають на формування конкурентного потенціалу суб'єктів інноваційного підприємництва

- наявність у суб'єкта латентних або явних резервів і конкурентного потенціалу;

- готовність до проведення змін для підвищення рівня конкурентоспроможності.

Умови формують загальний простір функціонування і розвитку суб'єкта інноваційного підприємництва, а також створюють можливості для реалізації накопичених здібностей. У свою чергу, фактори визначають ймовірність успішного і конкурентоспроможного розвитку даного суб'єкта, відповідно, ключові характеристики факторів можна представити таким чином:

- за характером прояву чинники можна класифікувати як стихійні або прогнозовані;
- за спрямованістю впливу чинники можна класифікувати як позитивні або негативні;
- за джерелом виникнення чинники можна класифікувати як соціально-політичні, економіко-технологічні.

Сукупний вплив умов і факторів, що визначають формування конкурентного потенціалу, може сприяти зростанню конкурентоспроможності суб'єкта іннова-

ційного підприємництва, або, навпаки, перешкоджати, тобто або сприяти формуванню конкурентного потенціалу, або руйнувати його.

Висновки. Таким чином, вищесказане дозволяє нам зробити висновок, що конкурентний потенціал являє собою сукупність ресурсів (в першу чергу, знань або когнітивних) і резервів (матеріальних, технічних, фінансових), які при ефективному і раціональному використанні забезпечують досягнення стратегічної мети суб'єкта інноваційного підприємництва в довгостроковій перспективі (метою в даному випадку необхідно вважати конкурентоспроможне розвиток в довгостроковій перспективі).

Запропонована вище класифікаційна схема умов і факторів, що впливають на формування конкурентного потенціалу, заснована на ресурсній теорії фірм і її динамічній парадигмі. Згідно зі схемою передбачається, що умови визначають стан ділового простору функціонування і розвитку суб'єкта інноваційного підприємництва, а також створюють можливості реа-

лізації даним суб'єктом наявних здібностей при існуючому рівні загроз. У свою чергу, фактори необхідно розглядати як стимул або рушійну силу зовнішніх і внутрішніх змін, що відбуваються в рамках сформованих умов, які можуть як сприяти, так і протидіяти формуванню конкурентного потенціалу суб'єкта інноваційного підприємництва. Іншими словами, умови і чинники визначають рівень успішності розглянутих суб'єктів у здійсненні конкуренції на ринках діяльності за рахунок наявних ключових компетенцій і накопичених конкурентних переваг. Однак необхідно розуміти,

що наявність конкурентного потенціалу у суб'єкта інноваційного підприємництва не означає, що він має безумовною конкурентоспроможністю, оскільки для перетворення конкурентного потенціалу в конкурентні переваги менеджмент повинен володіти ключовими компетенціями. У зв'язку з цим необхідно провести розробку та формування методики оцінки конкурентоспроможності суб'єктів інноваційного підприємництва, яка, в тому числі, буде показувати, чи володіє менеджмент даного суб'єкта необхідними ключовими компетенціями.

Список використаних джерел:

1. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: [монографія / за заг. ред. О. Г. Янкового]. Одеса : Атлант, 2013. 470 с.
2. Економіка й організація інноваційної діяльності : підручник / за ред. О. І. Волкова, М. П. Денисенка. Київ : Професіонал, 2011. 960 с.
3. Заблоцький Б. Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2008. 456 с.
4. Клименко С. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства : навч. посіб. / [С. М. Клименко, Д. О. Барабась, Т. В. Омеляненко, та ін.]. Київ : КНЕУ, 2006. 527 с.

References:

1. Yankov O.G. (2013). Competitiveness of the enterprise: assessment of the level and directions of increase. monohrafiya [a monograph]. Odesa: Atlant [in Ukrainian].
2. Volkova O.I., & Denisenko M.P. (2011). Economics and organization of innovation. Kyiv: Profecional [in Ukrainian].
3. Zablotsky B.F. (2008). Economics and organization of innovation. Lviv: Novyi Svit-2000 [in Ukrainian].
4. Klimenko S.M., Barabas D.O. & Omelyanenko T.V. (2006). Management of enterprise competitiveness. Kyiv: KhNEU. 527 p. [in Ukrainian].